

[Borgbjerg.]

trods alt var der alligevel i Slutningen af den højtærede Indenrigsministers Tale ligesom en Indrømmelse af, at de Problemer, der er rejst under disse Dages Debat, kan man ikke helt se bort fra. Den højtærede Minister sagde, at den Holdning, som blev indtaget af Landstinget i 1919, burde blive Praksis; saaledes forstod jeg ham. Dertil skal jeg sige det samme, som jeg sagde i Gaar, at jeg tror, det i saa Fald maa slaas fast ved en Grundlovsendring, ellers risikerer vi alt for let, at man hævder dette Princip under visse Situationer, men ikke under andre, og saa faar vi meget utaaelige Forhold.

Den højtærede Minister var ganske vist bange for en Grundlovskamp. Men hvem taler om, at vi saadan uden videre skulde ind i en Grundlovskamp? Det, jeg har indbudt til paa Socialdemokratiets Vegne, efter meget nøje Drøftelse i min Gruppe, er en Grundlovsforhandling. Om denne paa et vist Tidspunkt kan føre til Kamp, ja, det maa Fremtiden vise; det beror paa den Holdning, man fra de forskellige Sider vil indtage.

Den højtærede Minister indvendte, at de Spørgsmaal, der her er Tale om, først maa afklares, men han indrømmer altsaa dog, ogsaa gennem denne Indvending, at der findes saadanne Spørgsmaal: han mener, at de trænger til Afklaring. Vi mener nu fra vor Side — og deri har vi jo fundet Tilslutning baade fra det radikale Venstres Ordfører, og sikkert paa hele hans Partis Vegne, og nu fra to Talere af det konservative Folkeparti, uden at der har lydt nogen Protest —, at disse Spørgsmaal netop bedst afklares, ikke ved akademiske Indlæg i videnskabelige Tidsskrifter, men gennem en Forhandling mellem de politiske Partier. Det er netop derigennem, Afklaringen skal ske, og det er til en saadan Forhandling mellem de politiske Partier her i Salen og ude i Landet, jeg paa Socialdemokratiets Vegne har indbudt. Jeg synes, at naar man rigtig gennemtænker, hvad Ministeren sagde, var det ikke en fuldkommen Afvisning, men jeg takker for den Tilslutning, der er kommet fra de to andre Partier.

Og jeg tror, at Venstre vilde gøre vel i at gaa med i en saadan Forhandling, at komme med i Tide og være med sagligt og med Ønske om et positivt Resultat. Den nuværende Tilstand piner jo aabenbart Partiet Venstre. Den nuværende Valglov synes at sidde dem som en Pæl i Kødet, som en Aarsag til stadig Lidelse. Saa vidt man kan forstaa paa Venstres Talere og paa Venstres Skribenter i denne Sag, synes den

nuværende Valgordning at undergrave og opløse Partiet indefra. De kunde jo bruge Partilister, men det gør de ikke, for det er de ikke i Stand til. Derfor vil de bort fra denne Ordning, hvor Vælgerne kan stemme frit paa alle Amtets Opstillingskandidater. Og det kan saamænd ogsaa godt være, at denne Valgordning har en Tendens til at virke saaledes opløsende og forandrende og maaske til sidst meget forandrende paa Partiets hele indre Struktur og Mentalitet; det kan godt være, men det kan vi andre jo ikke gøre ved, og hvis det virkelig er Tilfældet, har Venstre al Aarsag til at søge over til bedre Valgordninger. Men saa maa Venstre ogsaa betale Prisen derfor.

Hvis de virkelig vil bort fra den nuværende Valglov, skulde det glæde mig, hvis vi kunde faa en meget interessant historisk Parallel til det, der skete fra 1905 til 1915. Da var det nemlig saaledes, at det konservative Parti den Gang, det gamle Højreparti, led overordentlig under den daværende Valglov, og dette var det inderste Motiv til, at det konservative Parti, det gamle Højreparti, til sidst vovede Panter-springet bort fra den privilegerede Valgrets Junglekrat og ud paa den almindelige Valgrets aabne og frie Mark. Det var det inderste Motiv til de tre Højremænds Henvendelse til Ministeriet Zahle; vi kender det alle, jeg behøver ikke at gaa nærmere ind paa det. Det daværende Højre pintes af den daværende Valglov i en saadan Grad, at denne Pine drev dem til at springe.

Jeg skulde for saa vidt ikke have noget imod; om det nu maatte gaa Venstre paa samme Maade, at de blev pint saa stærkt, at Jorden til sidst kom til at gløde i den Grad under Poterne paa dem, at de ikke havde andet at gøre end at springe. Enhver Ting i Verden, siger et gammelt Ord, har sin Pris og faas ikke billigere.

Men Venstre har jo ogsaa Vanskeligheder ved at komme bort fra den nuværende Valgordning. Tager vi det sidste Blad i Betænkningen, læser vi om et Missionsmøde i Viborg, et Missionsmøde af Venstremænd, hvor man paa det kraftigste protesterer imod dette Valglovsforslag, og hvor man paa det bestemtteste fastholder Adgangen for Vælgerne i et Amt til at stemme paa hvilken af de opstillede Kandidater de synes om. Og endnu i Dag ser jeg i Kristeligt Dagblad, at en tidligere Folketingsmand af Venstre protesterer aldeles bestemt mod Princippet i Indenrigsministerens Forslag. Der vil sikkert blive Vanskeligheder der, og kom det til en klar Afgørelse, er jeg ikke saa sikker paa, at Venstre vilde staa saa klart